

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Nagyelvére 2 kor.</p>	<p>Felolvas szerkesztő: Dr. Nagy Béni. igyeval.</p>	<p>Nyitási cikkek meronként 30 fillért közzöltenek. Egyes lap ára 20 fillér. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítanak.</p>
---	---	---

Székely vasutak.

E lapok mult számában már volt szó a beruházási kölcsön javaslatáról, mely oly csutos fiaskóját jelent a székely s első sorban a csiki székely nép reménykedésének, de ezuttal ismét vissza térünk rá, mert e kérdés nekünk oly fontos, hogy nem lehet csak úgy átfutóan elengedni magunk mellett s aztán átadni magunkat a holdog nem törődömségnek, a kormányba helyezett feltétlen bizalomnak.

Mert biztunk. Biztunk a mi kormányban, mint hívó bizik Isténben, hogy nyomorosságainkat orvosolni fogja, a székely bajoknak segítségére siet s bizalmunkban keservesen kelle megcsalódnunk.

Nincs törünk a politikárn, nem is foglalkozunk vele. Nem firtatjuk politikai multját e vármegyének, a mikor még három ellenzéki képviselő vitt tőlünk mandatumot az ország házába, nem foglalkozunk politikai jelenéssel — e négy kerületben — négy szabadelvű képviselőt választó vármegyének, csak vissza akarunk mutatni arra a gazdasági, társadalmi programura, mely rövid idővel ezelőtt még honi székely egyének székely zászlóira volt felírva, a mely körül csoportosult az egész vármegye s nem csinált politikát, hanem csinált székely kérdést s annak hódolt, bárha az eszközök politikai nézetével ellenkeztek is. S vártunk. Vártuk azt a jobb jövőt, melynek e fényes programur nyomán lakadnia kellett volna. Es hiába vártunk. A mikor még nem tettek semmit, a mikor még a fennem hangoztatott ígéretekkel egyetlen csöppet sem váltottak be, akkor hallgattunk, de a mikor ilyen arculcsapás következik el a mi érdekeinknek, akkor már erkölcsi

kötelességünk telemlni szavunkat s ha semmit sem is tudunk elérni gyenge szavunkkal, mutassuk ki, hogy teljesen érzéketlenek az ütlegekkel szemben meg sem vagyunk s nekünk is láj a másuak fáj.

Vissza emlékszünk ma a kormányuunknak a székely deputációk alázatos instancziáira adott feleleteire, Széll, Hegedűs, Horvánszky, Lukács: „Ismerem a székely nép bajait, szívesem vitem elém érdekeit s oda fogok minden eszközzel hatni, hogy e bajok orvosoltassanak!”

De bizonyára azért, mert ezek az instancziák nagyon is alázatosak voltak, nem tartották szükségeseznek a nagy urak, hogy ígéreteküket be is váltsák s oda dobták a csiki székely népnek: „a déda—madfalvi vonal munkálatainak megindítását”. Marad pedig ezekre a munkálatokra — ha sokat akarok mondani — egy néhány ezer korona, a mely ugyan megfelelt azoknak a hangzatos ígéreteknek, melyekben részesülhni oly sokszor szerencsénk volt, melyekért oly sok hozsannát zengtünk jobb ügyhöz méltó buzgalommal annyi nagy hazafiumak...

Olyan epedve is vártuk azt a bizonyos beruházási kölcsönt. Ez lesz a mi szenvedésüink megváltója s mikor megjött, kívánjuk, bárha még késétt volna, mert akkor legalább volna reményességünk — mely éltet — mig ma az sincsen már.

1895. óta mindig hangoztatják a székely körvasutnak államköltségen leendő kiépítését s a sopsiszontgyörgy — gyimosi vonal kiépítése óta mindig a beruházási kölcsön javaslatot vártuk, a mely azt Madfalvától — Szászrégenig lehetővé teszi s sok évi várakozásnak meg is lett az eredménye, hogy a beruházási kölcsönjavaslat

megszületett s kiépti a székely-körvasutat Szászrégentől — Dédáig. Itt megáll a tudomány, mert hisz a folytatáshoz pénz kell, pénz pedig nincs s mi ismét várhatunk birka türelemmel egy újabb beruházási kölcsönre, ha jól megy, nem tovább mint 8, mond nyolcz osztendeig.

De ez még nem elég. A székely nép nagyon gazdag, legalább ezt tartják odalönn Budapesten, mivel csak papíron van meg a teljes államköltség, tényleg azonban az érdekeltég hozzájárulása kikötötték és pedig minden ellenérték kövefellehetésének joga nélkül! Ez a mi bajaink orvoslása, ez a székely kérdés megoldása! S mig a felvidéki dunántuli, déli vasutakra az állam az érdekeltég hozzájárulása nélkül milliókat és milliókat áldoz, ugyanakkor tőlünk elvesz s nem ad. Azaz csak elvenne, ha volna mit. Mert a mikor a tényleges elvételre fog kerülni a sor, akkor fogja látni a magas kormány, hogy ottól az alázatos, engedelmes, soha nem zúgolódó néptől már nincs mit elvenni, mert a mi megmaradt neki adója lefizetése után, arra ráteszi kezét az Albina, a szobeni bank, a brassói bank, a takarékpénztárak, a szövötkezetek, a végrelajtó. S így aztán majd véglegesen lesz rajtuk segítve, mint meggyógyul teljesen a beteg, a mikor meghal. A nép kivándorol s itt hagyja a pusztá földet, épít sen rajta vasutat, a ki tud és a ki akar.

Uraim, székely képviselő urak! Önök mindig azt hangoztatták, hogy Önök a mi testiünkben való test, a mi vértünkben való vért! Önök nemesek a vármegye politikai nézetének, hanem gazdasági érdekeinek is hivatott képviselői! Önök ha jól emlékszünk, programjuk legfontosabb pontja képen

emlegették a székely körvasutnak államköltségen leendő kiépítését! Itt az idő, mutassék meg, hogy egykori ígéreteik nem pusztá frízisok, hanem komoly, megmondolt tevékenység előjelei voltak. Vegyük kezükbe a zászlót, melyet kibontottak; fejezzék ki illetékes helyen, hogy e néppel nem lehet úgy bánni, mint a kifacsart citrommal, melyet egyszerűen eldobnak. Önöknek van odakön szavuk, nekünk nincs. Ertsük s őrtséssék meg, hogy a kérdés többé nem párt, nem politikai, hanem életkérdés, a székely nép életének kérdése s ha soha egyebet nem tesznek, csak a téren külön juttatják a csiki székely nép önját, érdekeit, meglásniák, e nép halás lesz érette Önök iránt mindenha!

Alispáni jelentés.

Folytatás.

1903. január elejétől kezdve az addig is megtizedelt vármegyei elem a pénztári és számvéveségi esakok bevonásával államalkotó erejét kezd elvrosztani a látészolagos jogok fenntartásának új megzoritások rejlének, melyek a szabad mozgás akadályozásával a központosítás parabolájába hajlík a nemzeti öröket, lehat hogy ez az irány egy nemzeti abszolutizmus kezében a cölának szolgálatot tesz, de az is kötségtelen, hogy az abszolutizmus a nemzet cöláját csak időnként szolgálja, tényleg pedig a nemzeti szpírაციóktól idegenkedő egyeduradalom bérében áll.

Egyébírát a mi magát a lényegét illeti a pénztár és a számvéveség viszonya a megyéhez nagyobb részben állami, kisebb részben autonóm. A vármegyeinek megvan az a joga, hogy ha megtakarította a felmerülő szüksegteltekre fordíthassa, a mint azt az eddigi példák megmutatták, ott van a jarkabatságok elhelyezése felzserelés iróadai szükseglete a költség előirányzatoknak régóta egyik állandó tételé állandó törlésnek és ott van az a minóitthonon állapot, hogy a hivatal szolgák nem kedvtelésből, nem kisegítésből, hanem valódi szüksegtől teljesítenek iróadi és segédhivatali szolgálatot.

A számvéveség ma már kiközöreg csak számlájtésekkol dolgozik, az alapok követeleseit nyilván tartja, a behajlásal nem bicélnék, a gyümölcsözö alapok jövedelmzetéséről nem gondoskodik, folyó munkája számalás vizsgálat és utalvány szerkésztés,

véleményeket és előterjesztéseket tesz, hogy azok a közigazgatás külön fogalmasói által feldolgoztassa. Ki is vették a vármegyei rendszertől, benne is hagyták egy kicsit, s e kis-cséből is teljesíti azt a mi elkerülhetetlen, s a mit sok irányú elfoglaltságában megír. A közigazgatási segédszolgálat és jelentőségtől tekintetében az alispánnak van alárendelve, de hogy mi legyen ez, körvonalazva nincs, míg a számvévesi ellenörzés tekintetében a vármegyével az alispánnal az árvaszékkel szemben önállóan működik nemcsak, hanem a szolgálati viszony és felölöség tekintetében is meg a vármegyei teendőkre is a pénzügyminiszternek következősei lehetnek igen messzeható következősei lehetnek. Bizony ez nagy lépés volt e én kizárólag csak a munkakörre vonatkoztatva nem félök kimondani, hogy az ily beosztásnak és alkalmazásának mindig meglez a maga sülsége, mert ha már a vármegyék oly előrangú állami funkcióit teljesítenek mint a küzdököl kivételése, kezelése és behajlása, az ujjonozás, népmóvelés, az egészség rendszert, a képviselő választási munkálatok a más ezekhez hasonló ügyek önálló végzése, s még is a fennelbi pénztári és számvévesi döntél kérdésekben akkora óvatosság, hogy no mondám idegenkedés nyilvánuljon a vármegyével szemben: tövészett intézkedésnek tartom. Talán a cöl jobban megközelített volna, ha a hitevezést és fejelemi rendelkezést magának tartja fenn a kormány, míg a vármegyei szolgálatot érdeklő dolgokba a szabad közöt birtosítja a vármegyének hiszen azok az alapok, a melyeket kezelnek és ellenörísenek, mégis csak a vármegyéké, azok tutják jobban a biztositani teendök sorrendjét s azok is intézkedhetnek legzserészerbbsen. Kösen caelünk a szolgálat gyorsasága, jósága és pontosága, azt azonban nem fogjuk elérni két külföldöz föfogaesál, a tisztivölök két irányú vezetetésével.

A rendszer változásának mint említettem egyik folyamánya volt a megyei pénztárakban a kezelt alapok átadásá. Ez január hó 2—12-ig fogamatosított, a leholó legnagyobb részletességgel átadatott azon alkalommal kézpénzben köz- és magánköltelevényekben 180087 korona 37 fillér és pedig a házi pénztártól 306223 kor. 14 fill. A házi nyugdíj alapból 142315 kor. 16 fill. A jégzősi nyugdíjalapból 76107 kor. 89 fill. És a gyám-pénztártól 105584 kor. 18 fill. Hogy ez az összeg jelenleg, hogy áll, arról beszámolni nem tudok, mert bár elő van írva a negyedéves pénztár vizsgálat urra meghívást nem kaptam, s egy tudom nem tartott meg.

Egészen terjeszthettem elő a rendszer változás idáig cöllet eredményöt.

A mi a vármegyei élet többi főszeinek állását illeti csak röviden említem meg, hogy a lefolyt néhez övek terhei egyiknél sem hagytak olyan nyomokat, melyek idáig kiegyenlíthetök nem lettek volna, vagy a melyek a vármegye lakósaágának megtartásában változást mutatnának fel.

Az egészségügyi viszonyok túrhötök voltak, mennyiben a havony fertöz betegeség közül mérekelte járvány alakban felölépet a vörheny Míndszentén és Szentimrón s a gyergyói járás néhány községében méréséget járvány alakjában jelentkezött meg, a hási hagymás Ditró- és Salamáson, igen könnyű és rövid lefolyással a kanyaró Szárhgyejen és Rozmáson Még is súlyosabb volt a vörheny járvány Míndszentén, mivel az 26 falölözésaal végzödött, de kéttö szigorúsággal alkalmazott övintézkedések követezőben két hó alatt teljesen megzsdün. Szárhgyejen, Míndszentén és Szentimrón a néphölök a járványok tartamára bezártak. Az intézkedések kéttö erélylyel hajlatlak végre, sikerült is a járványokat lokálzálni s a tulságos terjedelmét meg akadályozni.

A roneszó toroklob nagyobb mérvben sehol sem jelentkezett. Az egész vármegyében előfordult 10 eset, ebböl meggyógyult 8, meghalt 1, továbbá kezelés alatt maradt 7. Itt is az övintézkedések szigoruan alkalmazattak a gyógyító öltások minden esetben megldtetettek, s kiváló jó sikert igazoltak.

A vödmíhöl öltások meggyezerte elrendöltek és folyamaltba is tötötték.

Az állategészségügy szintön túrhötök volt, mert lezámítva a mult évöl átjött és a juhök között uralgott motlykóra a tavasz folytán csak néhány rühözet, egy pár lépte-ne, s a kimaradhatatlan 3—4 vezességi eset delölötletet. Be nem jelentettek, de mégis, mint lapangó járvány Míndszent és Szantgyörgy községekben volt néhány sertöz vész eset is, ez azonban tova nem terjedt és ömragában meg is szdnt, mintán jelenleg azon községekben semmi nyoma nincs.

Az állat vásárok ez övben igen látogatottak voltak, aránylag nagy forgalmat mutattak, mert már csak Szereda városban a február havi országos vásáron eladottak 703 drb. szarvanyarlia, 170 drb. ló és 72 drb. sertöz, míg e juhoknak metölől megkímél része épen hallatlan magas áron kélt 18 söt 20 kor. öszegért is darabonként.

A tanügyi állapotokról alig van mit jelentenem, mert ha a népmóvelési intézmények kifortotaknak nem mondhatók, nálunk egy mint az egész ország területén eljötötak azon pontig, melyen túl a hatóságok sem az iskola látogatási kénszer fokozása, sem az iskolák szaporításában már áll is tehétnének, van ugyanis a vármegyének néhány oly mostoha fokvésű község, melyeknek egy-egy tízeze az iskolától nem csak távol fokzik, hanem mondhatni teljesen el van zárva. Ezeknél az iskola látogatási kénszernek a maga a természet akadályá mert különösen tölvz idején az egészség rendöri okok ellenkezöt parancsolnak a hatóságoknak. Ilyenek Szentimre községnek felszegi része, Szontgyörgy községnek kotornányi tízeze, Míndszent községnek Ambrus Borozló és Hosszaszó tízeze, Ménaszágnak Potyond tízeze és némely Gyimesi félre edöl völgyöltek népes telepei egy övöl távol

„CSIKSZEREDA” TARCZAJA.

Konstantinápolyig és vissza.

III. Törökföldön.

(Folytatás.)

A Sophiá templomból egyenesen az u. n. Hippodrom tére hajlatunk. Ez a nagy kiterjedésű és minden oldalról különböző idököl hátramaradt építletekkel körül vett tér volt a biznaci eszásárság korában a nyilvános ünnepecéknek és játékoknak színhelye. Egyik oldalán van az újabb időben épített gyönyöröl és imponás Achmed mecset, melyről később szintén meg fogok emlíkeni, a tér közepén pedig Nagy Theodosius faragott kövököl öszszállított karsu obeliszkje, melyet e eszásár Egyptomból hozatott volt el s a melynek oldalán hieroglifák, görög és latin feliratok vannak. Ennek közvetlen közelében van egy kigyószolp, mely 3 kigyónak tekervényesen öszsefonódó testéböl áll. Körülbölöl 6 méter magas. Ez Görögország-

böl szállítatott el. Ugyancsak e téren van Vilmos német eszásár által 1898-ban történt látogatása emlékére, felállított gyönyöröl márványkut. Köralaku, kupolával ellátott diszult, melynek külső oldalán körülbölöl másfél-méternyi távolságokban csapokon márvány medencékbe folyik a törökök vallási szertartásához annyira szüksegség mosdóvíz.

Nagyon jellemző a ünemek hatalmas imperatorának messze terjedő és széles politikáját az a mű. Köpes volt a szultán fényes fogadásának emlékéit egy évezredre köző, drága, izéles és maradandó mlvözsi munkáiban megörökíteni.

Mintán az idő már alkonyatra járt egy idög kösikonk barangolunk még Konstantinápolyban állandón járó-köveköl túlmött szük utczán. Megbámultuk az utczal küllönelges szállítási eszközöket és módokat. Többek között a 20—25 egymásután kövözöt lovat, a mint látukon két águ és két oldalukon lecsingöl zsákokban az építéshez

szüksegség anyagokat, földöt, követ, téglát stb. csendes lomhasággal hordják a dombok fölfele. Iszonyattal és undorral néztük azokat az egy-két emeletes, deszkából öszszötölt házakat, melyekből az orrfacsaró szag csak egy áradt ki, továbbá a szük utczákban egy-egy háznak földszinti részén lévő nézásárszéköket, husárol helyöket, melyeknek látása és szaglása vegetáriánussá, sok időre husgylölövö teszi a tisztasághoz és rendezhez szokott európai embert. Mintha a levegőben volna benne a rendölenség és szonnyesség, mintha a forró levegöl kérelholtenül tunyaságra, restégre szoktatná az ott élő népet. Moskodhatik a török napjában öszöz, hatszor, cipőjét kitaraktathatja minden utcasarkon, egy sem tud soha annyira jutni, hogy a tengor szonnyóból valaha kilábaljon. Azt a gyönyöröl vidéket, azt a gyönyöröl természetű panorámát, mely a Bosporusz és az aranyezsár kilököl két partján öltöröl magából a városból, soha sem

onek az iskolától, hogy az ottani gyermekeket abba kényszeríteni, valdi iskolatóság volna, önközlően pedig iskolat beállítani nem lehet. Itt volns az Enke-nek a más társadalmi egyesületnek valódi tere, az ember baráti jótékonyág alkalmazása. A fővárosi gazdag egyesületeknek ezekre kellene kitérjenek hágy-luó, nem pedig az egymást óó pazsnál-pazarabb intézetek létesítésére, ott tág tere van a minden irányú nevelésnek, itt a tudás legnemesebb alapja nem sajátulást ó. Itt volna helye a közoktatási kormány végüljari kiterjesztésének mert bizony a nem ritkán szűkösgtelne helyekre alkalmazott állami gímnáziumok folyózó felszereléséből egy egyszerű fizetéses alkalmazott szedni levitja a helyeken valódi székegypótolma. És a gyimesi zergzőgekben bizonyára eredményes kísérlet lehetne tenni egy vándor tanító alkalmazásával, mert minálzok a helyek az iskolázás jótékonyágában sola de sola részeseülne nem fognak.

Közutaink jósága általánosán ismeretes talán, a közlekedési kormány az mely vármegyék felsegélyése a pártizálás kérdéseken minden alkalmat felhasználva mintha ezzel akarja pótolni a pénzügyi viszonyok által mentett mulasztásokat, melynek a vasúti látható tovább fejlesztését az állandó biztatók után is évről évre elolázzák. A vármegyvi utak nagy részének államváltása után, a mult év végén és a folyó évben végezték 18000 kor. inég munkát megöllyel a nyergesi utáthelyezést, ismét 15000 kor. megöllyel a Szentantón és Szentimóni utópítés, 50000 koronával a buscusi át áthelyezését a ez évben inég munkára ismét 20000 kor. utalványozott, melyet a szentkirályi utáthelyezés és a nyerges alatti utburkolás egy része fog végezteni, míg a buscusi utáthelyezés munkák folytatására az évre 60000 kor. utalványozott, ugy, hogy ily segélyezés mellett képezítették a vármegye többi gondot fordítani a kiterjesztés és nagyobb forgalmu viczinális utak jókárba helyezésére. Valójában a kereskedelmi kormány ez irányban sokat tesz a vármegyéért, de sajnos mindezek nem egyenlíthetik ki azt a megmagyarzáhatlan mulasztást, mely egy félsegő irányú vasut kiépítésének halogatásában anyri kárral jár. Nem a vasuti politika léves csapára terelése bántat már minket, nem a világotalomal ez irányú kiaknázásnak ellanyagolása lehet már feltűnő előttünk, ha nem méltán bozzant az a sok bevalatlan ígért, mely állandó függésben tartott. Az a szándékos elmozdítás mely Csik- és Marostorda székelységet folytonos lealázásnak tetto ki. Ha a magyar államnak velt pénze az idegen ajku és ellenőgés indulatú vidékek vasutai korai kiépítésére, a magyar nemzet méltóság megkívánja, hogy a hosszú mellőzés valahára már a teatvéri szeretethez menjen át.

Közgazdasági ügyeink csirizó fejlesztéséről is csak megnyugtatót jelenthetek, mert e törön teljesen ellanyagolva létvő, minden kis lépés mely érdeklőkben történik, nem csak valódi jótétmőny. hanem igaz örömmel töltet el benulunkat már csak azért is, hogy észrevettük. A Székely akció sarjadási hágya a mult évben kezdett alakot öltetni, az erdő kezelés és erdő legeltetés kürtli engedelműnyekben, ez évben a szarvasmarha és juheltetésben fejlesztésben és házi szarvasmarha kicserélésben olesőbb és hozzá férhetőbb kölcsönök adásában, melyek magukban nem jelentékenyek ugyan, de összeségükben mégis hivatva vannak sok könnyet és verejtéket felszártatni. En nem kétem, róá jó nem sokára a kormány, hogy az ezen kedvezőmőnyök hatása csak akkor lesz állandó, ha azok a rossz törvények melyek a viszonyok ázimbavétele nélkül a központosítás céljaiból hozattak, vagy eltűrttettek mólosítottak, s bár ez irányban csak a tanulmányozásig jutottunk, éltesen a remény, hogy hosszú évek romboló hatását természet ellenesen egyszerre elsimítani nem lehet és itt minden tartózkodásom mellett még is fel kell ömlenem, hogy a székelyföldi kormánybiztosnak talán köteleessége volna a miniszter egyenes figyelmebe ajánlani azon önkényt, hogy ne mondjan erőszakosságot, a melyet az erdőhivatatlank az erdőlegyek értékesítés kürtli ölkévt. Hízen az mégsem járja, hogy ha 6-10 évi kezdeményezés után valamely erdőrész értékesítését nagy után járissal kinyerh-tük, az erdás körül oly akadályokat tünaszson alapltan és törvénytelen közhelyezésével, melyek legyőzése újabb 4-6 évi küzdelembe kerüljön. Így a közösgöket és közbirtokosságokat koldusbotra juttatjuk, mert az évi állandó a gyakorlat rendkívüli kiadásokat mégis csak fedezni kell, a nyílt külsőin leszakaltnak nehéző hozzá férhetőül potalóra gondolni sem lehet, kőnyaszorúlnak tehát uszórához folyamotni, s ha végre valahára erdőszékből valamit láthatnak annak nagyobb részét megemészti a viszári firtetők és késztesőre emelkelett kamatai. Aztán az a bizalmatlankodás a kifejlődésnek állandó akadályozás lenlőző is, az ölműnkös közgazdasági hatóságokra, ha azok seztetni akar nak a szerencsétlen tulajdonos községben. Ez az oka miért e megjelyzést kőczkaszattam. A törvény, egy gondolom a rendelkezést és becselést teszi feladatává az erdőzeti hatóságoknak, mert az értékesítés elasztikus kifejzése alatt csak ez értölten. Ezen túl menni, má a tulajdonos zaklatása, ez az ellentétlára való egyenes felhívás.

Közgazdasági állapotaink körbe tartozik még nagyon szegze iparunk és kereskedésünk jellemzése. A székely akció programjából ezeket is uszo kiágazó tervezés felvette, de a mig fogyasztási piacokot nem állanotunk vagy a mig kürtli portuktumunk ki nem zárjuk addig az szabad gondolanak a jogosult igényök felbőrszítésére, mert el kell ismerünk, hogy

a nemzetközi szerződés az ország érdekeit nem egészen szolgálják és bár itt tekintettel kell lennünk arra is, hogy őstermelő állam vagyunk a terményeink értékesítéséről kénytelenülünk hason nagyagya engedelműnyek, még sem fogadjatjuk el, hogy e törön erősebb magatartással többit érberölünk volna el. A hatás kiterjed a vármegyénkire is, miután a hullámvöltesek partok őrintés nélkül el nem simulhatnak, de nincs mit tennünk, nekünk is a passiv resistencia mellett kell maradnunk.

Ezekben volt a szerencsém jelentésemet előterjeszteni körve méltóságos főispán urat és a tekintetes törvényhatóságot, hogy méltóztassanak azt tudomásul venni.

Csikszereda, 1903. május 25.

Esküdtészi tárgyalások.

A csikszeredai kir. törvényszék mint esküdtészi bíróságnál a Ifik ülésésaka ülősei folyó hó 3-án vették kezdetüket.

Első nap.

Junius 3-án gyilkosság büntettnék kísérletével vádolt Botár János büntügy foglalkoztatva az esküdtőbíróságot. Az esküdtőbíróság elnöke: Antalffy Gábor kir. törvényszéki bíró, tagjai: Csipkés Árpád és Fekete Izidor kir. törvényszéki bírák és jegyzője Veres Árpád kir. törvényszéki jegyző voltak. A vádhatóság: Wellmann Samu kir. alügyész képviselte, a vádlott hivatalból kirendelt védője dr. Györgyfal Molnos ügyvéd volt.

Rendes eskütétek lettek: 1. Márton József, 2. Közégy János, 3. Szentcs József (Mihályé), 4. Kedves Bíró István, 5. Veres Elek, 6. Tamás Dániel, 7. Nagy Imre igazgató, 8. Logfi, Deák Elek, 9. Veres Andrá, 10. Urban Antal, 11. Benedek Dénes, 12. Siller János, Pócskúti. Id. Tamás József.

A tárgyalás röviden a következő: Botár János brászói születésű és csikszérvényi lakos pékségűd 15 éves korában elvesztette öles apját s öles anyja másodszer férjhez ment Nagy Sámuel csikraksói molnár mestertől, s a 4 kiaszor gyermekével együtt csikraksóra költözött. Botár János mostoha apjánál pék mesteraigett folytatott, a sítéményeket vásárolva szőbördötték, azonban egyszer csak mostoha apja ezt megtiltotta neki, a mire ő elhagyta mostoha apja házát megindult a nagyvilágba vándorolni, időnként haza került, de mindig Baszálkódása volt a mostoha apjával, a mi miatt esőtött egy évvel egy bünykössági kísérletet is követett el. Ez azonban nem sikerült s ismét távozott el. Ez azonban nem sikerült s ismét távozott el a mostoha apja házából, s Békéscsabán és Szegedon történt megfordulása után mint munkanélküli Szegedről kőnyez utlevéllet folyó évi február hó 22-én Csik-maddfalván találkozott az ösével, a ki neki elpanaszolta, hogy a mostoha apja éltető háztól a most olakarja idegében vitetni. Erre Botár János az öse védelmére kelt a háza

lobot megelőzni mintaddig, a mig porrá nem égotik az egész várost és akkor elől nem kezdik az egész öplést.

Meglehetősen kifáradva visszahajottunk szállodánkba. Este 8 órákor megebédeltünk, azonban néhányunkat ígatott a város éjjeli élete, szórakozása. Ellatároztuk, hogy bármennyire ki vagyunk fáradva és bár reggel már 8 órákor (a mi órák szerint 7-kor) kezdődik a „munka” még is valamelyik törökávóházban kürtlőneztünk.

Körülbelül 10—15-ben előszár is elmentünk egyik közlebbi török kávéházba. Itt bizony ott nem talátnak semmi szórakozást. Az asztalok tisztán férfi társasággokkal kürtlőve, egyik rész valami kokca játékkal győződött, a másik rész folyton kávézott és nárglőzött. Ez a nárglő semmi egyéb, mint egy körülbelül azoldás íveg nagyszűzú vizint félig megtöltött üvegömb, melyből egyik oldalán kinyituk a dohánynál megtöltött pipát, másik oldalán pedig szövettel

bévnót kaucsukszár, mely oly hosszú, hogy kétszer-háromszor lehet a nyak körül csavarni. A pipát füstje pedig előbb a vizet át szűrődik, aztán jut a kaucsukszáron keresztül a szájba. Nem tudom, mi lehet ebben az élvezet és miért kürtlőb ebből a dohánynál, mint a kürtlőszőben pipából. Egy néhány alkalommal, ugy most is ki akartam tapasztalni és a kávéstól rendeltem is egy ilyen alkotmányteljes felszereléssel, azonban megelégszőség már nem juthattam el, mert feleségem válóperrel fenyegett meg, ha elcsúfoltam magamat.

Mintán rövid idő alatt az egyhangúsága és néma csendességbe beleuntunk, továbbá az állandó bámulatás és reánk való figyelés is feszélyezett — egy dragomán vezetése mellett, magunkhoz véve még 15—20 utatársat, átrándultunk a színtérn közelben lévő u. n. „Király palotába” a hol orpheum társulat is lévén, több m. latságra volt kiltűrés. Ez már csakugyan eu. öpui mulatság volt

igaz, hogy a zenekar nem sokat ért, a társaság pedig európai mérték szerint huszad rangú lehetett. Látszott, hogy csak a világlátott és viláhdrezt, nagy korral és sok tapasztalattal rendelkező hölgyek jutottak el idáig — a kelet és nyugat határázélére. Mindjárt belépőstünk alkalmalával, észrevehett a vezetőség, hogy magyar utasokkal van dolga, előgött a színpadra egy hölgy bokorrugó magyar jelmezbe és óriási meglepetésünkre ékes magyar nyelven rágyújtott arra az ősi nórára, mely így kezdődik: „Ergerberger Schossberger, minden zsidó gazember”.

Egyáltalán nem török, hanem afféle nemzetközi jellegű bíró mulatóhely, a hol Európának minden népe, de különösen a Konstantinápolyban időző hadihajók matröz megfordulnak. Ez alkalommal is angol, francia, német matröz társasággal látnunk ott. Az önekesnek pedig a nemzetközi paritási, a nő meg az tizletkedveit is az elki-

érve a mostoha apjával beszélgetőzött az ösön elvite miatt, ez azonban megmaradt az ösön elhárítás mellett, hogy az ösön megis csak elszállítja Kis György felső-rákosi molaár mestert, Botár János a miatt és a miatt, hogy mostoha apja az ösön styja után reá maradt vagyonát nem beosztotta az ök rendelkezőikre okosorolva elhatározta, hogy mostoha apját megüli, s a végül napokkal előbb pisztoly töllényeket vásárolt a már előbb meglevő pisztolyát és lőfegyvert megüli, a az istállóban elrejtette, közben mind több és több nyilatkozatot tett arra nézve, hogy a mostoha apját elpusztítja ha az ücét elviszi, így kivétel nélkül el van árnappal reggel, a mikor a jelenlevő Kis György molár a vádolt ösön Botár Gyulát elzárkóztatni vinni, azelőtt való újjel vádolt sokat foglalkozott azzal, hogy mostoha apját megüli, s a mikor reggel láta, hogy a készülődése: az elviteire folytak magához vette két c. em. üllőt pisztolyt azzal a házába bemen: a niközben az induláshoz a lovakat is kezelede befogta, s ekkora míg Nagy Sámuel a házába bement vádolt egy lépéssel a pisztolyt nevesít meléneke szegette, előbb a pisztolyt jobb ravaszt húzta el, s a mikor ennek csak kárpuzija sült be, a másik ravaszt is reá csatlakott, de ez com sötét, s ekkor a mostoha apja megfutamodott, ut a futott s az istállóba egy csövel töltött egy re. előkapva 20-20 lépés távotól ezt Nagy Sámuelle elzárta és reá elü. s a minét csak a kápat állt be s így nem ér s nevesített, s ezután Nagy Sámuel után mivel a lovak beuvaltak fogva szekerére k noi, és vádolt ösön Botár Gyulával elhajtott, azt kiáltotta, hadd el vőn tolvaj most megzabandultál, de ugys megülsz, s ezután elment: s önként feladta magát a csendőrségnek, a kik előt valamint a fogházba törőnt beakiesétek az a nyilatkozatot tette, hogy a mikor kiszabadul úgy is megüli a mostoha apját.

Ez a tényállás nyert bizonyítást vádolt majdnem teljes beismerésével és a tanuk vallomásaival. A kihágástól gygyer szakértő úgy a pisztolyt mint a lőfegyvert az emberi élet kioltására feltétlenül alkalmasnak mondotta, s a vádolt elmebeli állapotára meghallgatott Dr. Veres Sándor és Dr. Filip Sándor orvosok vádoltat teljesen épelméjűnek nyilvánították, s csak azt találták nála, hogy egy kissé izgékony kedély állapota ezáltal ember, a kinek agya szociálista eszméktől som ment. A bizonyított eljárás befejezés és a közzvaldó és védő emelkedett szellemű tanulmányra való beszéda és a kellő kitanítás után az esküdtek d. u. 1/6 órák oron visszavonultak, s félóra tanácskozása után főnökük Nagy Imre lelkészpiskolai igazgató kihirdette a verdiket et, a mely szerint az esküdtek vádoltat a gyilkosság kísérletében bűnösnek találták.

Érdekes volt, hogy vádolt a bíróságnak ítélőhatására való visszavonulása előtt egy egész a szociálista körökben történt for-

gására valló beszédet tartott. Az esküdtbírósg vádoltat a tulnyomó enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett a törvényben s cselekményre megszabott legkisebb büntetéssel 5 évi fogházással és 5 évi hivatal vezetéssel sújtotta, a mely ítéleten közzvaldó és vádolt megnyugodott, védő ellenben semmisségi panaszt jelentett be.

Második nap

Junius 4-én rablás büntetésével vádolt Virág Dénes csikszentimrei lakó bűnügye került az esküdtek elé. Az esküdtbírósg következőképen alakult meg, elnök: Éltos Zeigmond kir. ítélőbíró, szavazó bírák: Csipkés Árpád és Guczó Béla kir. törvényszéki bírák, jegyzőkönyvezető: Veres Árpád aljegyző voltak, a vádhatóságot: Vellmann Samu kir. aljegyző képviselte, a vádoltat Bartha Ignác ügyvéd védte.

Rendtes esküdtek lettek: 1. Legifjabb Deák Elek, 2. Veres András, 3. Kósa Péter, 4. Kedves Bórá István, 5. Gál Sándor, 6. Szcutos József Mihály, 7. Veres Elek, 8. Székely Miklós, 9. Csutak Albert, 10. Dabok Sándor, 11. Nagy Gyula, 12. Id. Török Antal, póteksüdtök: Káldobó Péter, Benedek Dénes.

1903 évi március 7-én Csikszentmártonon a hoti vásár alkalmával két tehent árult Virág Dénes csikszentimrei lakos, s napközben többször több megával pálinkát kárgatott s a mikor eső felé indult a két tehent Bocskor Imre csikszentgyörgyi lakos tőle megvette és áldomásivá vett Virág Dénes és Bocskor Imre betértek a Jakab Gyula koromájába, a hol többek segítségével egy fállór pálinkát megittak, ekkor Bocskor Imre hazaréle készült, azonban Virág Dénes öt visszahívtá, hogy még igyanak meg együtt egy pár pohár pálinkát, Bocskor Imre erre reá is állott s a koromájába visszaverte több megával még vagy 4 decz pálinkát megittak, a mire Bocskor Imrenek egy ember órtésere adta, hogy a tehenei az uton lefővő indult, s a mire ő elindult a tehent után s vele ment Virág Dénes is, a tehentek nemokára utól is érték, mert Szócs György de reje azokat megállították s ezután a tehentek előtt beszélgetve vádolt és sürte: együtt mentek a Szent György felé kiterő mozi utig, hol Virág Dénes neki ugrott Bocskor Imrenek s egyik kezével torokon reá adva a löldre teperte, a másik kezével pedig a Bocskor Imre kabátjába belő zsebéből társzaját 2 drb. 20 koronás bankjeggyel s gyütt kivette és elfutott sapkáját és botját ott hagyva. Bocskor Imre pedig Csikszentimra ment, hol sógora Szép András és majd felesége előtt elbeszélte a dolgot, a mely csendőrséknél jelentette a történetet, a kik másnap d. e. megjelentek a Virág Dénes lakásán, a ki meg aludt a kérdésre vonták, azonban tagadott, felhívásukra felbűzött, s a midőn sapkát kellett volna tenni, ezt sehol som kapta meg, hanem az apása fujáról vette le a sapkát azt állítva, hogy az az őv. ezután

pedig kimontok a helyszínre, hol Virág Dénes a Bocskor Imrénél keszergőre azt a nyilatkozatot tette, hogy ne busuljon mert 5 postán felküldi az egész pénzt, csak ne pereljének.

Ez a tényállás a bűnügynek, a mely tényállásra a közzvaldó adnotkat csak sértett vallomása szolgálhatta, a melyhez még több gyanusok járult.

Vádolt tagadta tettét, s ezen tagadásán felül még arra is hivatkozott, hogy 6 teljesen ittas volt, a mit egy egész sereg tanu is bizonyított arra az időre a midőn már vádolt Szentimrőre haza ért, azonban az, hogy Szentimrőn teljes részeg lett volna be igazolást nem nyert. Az egész napot igyönbe vette a bizonyítás felvétele, s csak este fel nyert befejezést, s ezután az esküdtekhez közzvaldó és védő meghallgatása után a rablásra és ezzel kapcsolatosan arra tétett fel kérdés, hogy vádolt cselekményét az ittas állapot miatt üntudatlan állapotban követte-e el. A perbeszéd során közzvaldó ügyes beszédeben a cselekmény bizonyítottsága és a mellett érvelt, hogy vádolt nem volt üntudatlan részeg állapotban, míg védő ugyesá átgondolt beszédeben azt vitatta, hogy a cselekmény rincsen hiszonyitva, s hogy vádolt teljesen üntudatlan részeg állapotban volt. Az esküdtek este 1/8 órák oronultak vissza s 1/4 órák oron hirdette ki főnökük Nagy Gyula a verdiket, mely szerint az esküdtek a vádoltat nem bűnösnek nyilvánították, a minék alapján a kir. törvényszék vádoltat a vád alól felmentette s azonnali szabadsábra helyeséte rendelte el. Az ítélet jogerős.

Harmadik nap.

Pénteken halált okozó súlyos testi sérítés büntetésével vádolt Farkas Mihályné sz. Török Anna bűnügye foglalkoztatta az esküdteket és esküdtbírósgot, az utóbbinak elnöke Éltos Zeigmond kir. ítélőbíró, társai Csipkés Árpád és Guczó Béla kir. törvényszéki bírák, jegyzője Bocskor Antal kir. törvényszéki aljegyző voltak, a vádhatóságot Szupjár Samu kir. ügyész képviselte, a vádoltat pedig Bartha Ignác ügyvéd védte.

Az ügy röviden az, hogy gyergyóditrói Farkas Mihályné többször vette észre, hogy valaki a fájukat lopja s április havában egy este a mint észrevette, hogy a fat ismét lopják hátrament és így. Forró Ferencné gyergyóditrói lakót a falopáson meg is csipke, a mire egy fadarabb lgy el vörte nevesített, hogy ez nemokára meghalt, vádolt tétét beismerie, azonban a tárgyalás rendőn arra hivatkozott, hogy ő iszgatott kedélyhangulatban és a falopa miatt erős felindulásban volt. Az esküdtekhez a halált okozó súlyos testi sérítés büntetésé magában foglaló főkérdés felől ez irányban is intézetett kérdés. Szupjár Samu kir. ügyész remek vádhatósó és a védőnek az erős felindulásra vonatkozó érvelése után az esküdtek döntés 3 órák tanácskozásra vonultak vissza és vediktükkel vádoltat az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sérítés büntetésében mondották ki bűnösnek, a mire a bíróság a fenförg enyhítő körülményekre való tekintettel vádoltat 2 évi börtönré itéte. Az ítélet ellen vádolt és védője a büntetés súlyosságá miatt semmisségi panaszt jelentettek be.

Szemelvények Simon Péter, Aszékely kivándorlás" czimű művéből.

A székelyek és a Székelyföld.

(Folytatás.)

Mielőtt kiemelnék a székely történetből egy pár jellemző eseményt és bemutatnék egy-egy megragadó pontot a Székelyföldből, lássuk a székelyt az ő külső megjelenésében s vizsgáljuk az ő lelki tulajdonságait, szép és — ha vannak — csuf nemzeti jellemvonásait. Életünk egy részét öközöttük töltvén el és lávozásom

hozott magyar noták után áttérnek német, francia, angol kuplóra és a szerint, a melyik nemzetnek szólt, annak fiai rettenetes tapsot és zajt csináltak.

A terem egyik szögletében a kályha mellett 5-6 török rendőr üldögélt nagy komolysággal. Ezeknek feladata az volt, mint mondták, hogyha be talál e helyre vetődni egy igazi török s bot, sört avgy efféle eszeses folyadékot talál hüipinteni, karhatalommal rügtön loszereljék, mert hát az igaz hitű muzulmánok kutya kezeselése tartózkodni mindennemű ilyen veszedelmes nyugoti itálól. Kíváncsi várakozással ístem egy ilyen rendőri beavatkozás lefolyását, azonban, míg ott voltunk egyetlen egy eset sem fordult elő.

Különleges és a szereplők énekeivel felőrl mulatságot csinált nekünk egy szippad közvette közelében ülő, jól megtermett görög, ki egy aszeru nagy díszű koroskedő

benyomását tette. Ez az ur az énekesnőknek minden pikánsabb mozdulatát, hol lábával, hol kezével utána csinálta, közben nyelvvel nagyokat csettintett, kabátját kétféle tánya ölébe mozdulatokat eszközölt és mindent annyi kedélyességgel csinálta, hogy senki nek sem volt visszataszód. A közönség figyelmé és érdeklődése állandóan meg volt oyezva a szinpad és e jámbor görög küzött s utóbbi sokkal viharosabb derűtséget utdott maga részére kicsalni, mint a legjobb chautouso feje buhjáig felbűzött lábával. Egyik idovel kedélyos utításunk egy izben valamelyik énekesnő hatása következtében meg is szűkült töltünk s csak egy jó félóra múlva került vissza erősen kipirult arccal, megizzadt homlokral. Nem tudom a felesége kérte-e azámon tőle a kirándulást, annyi bizonyos én szó nélkül nem hagytam volna.

(Folyt. köv.)

után is körükből, szinte minden évben egy-két hónapot Székelyföldön időzve, ismerem őket alaposan.

Gimnázista koromban egyik tanárom, egy lírői származású ur, nálunk szokta volt tölteni a nagy szünidőt. Nem egyszer történt, hogy ketten gyakorlatsszerrel jártuk be a Székelyföld egyik másik részét. Nemcsak gyönyörködtünk a rendkívül, néhol párhuzamosan szép vidékek, miközben, az én jó német tanárom nem egyszer kiállott fel Gyerogyóban: „Ganz so, wie bei uns, in Nord-Tirol!” („Éppen olyan a tájkép, mint nálunk Északtirolban”), hanem megfigyeltük az embereket is, a kik őt megint az ő honfitársaira látszóltak emlékeztetni.

A falvakban, az országut porában játszadozó mezilábú gyermekeket, kiknek egyetlen ruházata egy hosszú bokáig érő ing volt, meg-megszólítottuk, megnézegettük, megcsodáltuk egészséges arczszínüket és izmos, ruganyos testalkatukat. Jól megjegyeztük magunknak, hogy Háromszék és Marosszék rónáin és egyáltalán a lapályosabb melegebb vidékeken, a gyermekeknek inkább fekete vagy barna szemük és ugyan ilyen bajuk van, arczszínük is inkább sötét, míg Csikban és a többi székely székek vagy megyék hegyes-havasos részeiben többnyire szöke gyermekek szép nagy kék szemekkel bámulnak reánk; ugyanilyenek rendszeren a moldovai csángó gyermekek is. Talán mégis legtöbb a székek között az olyan, a milyent nem lehet sem határozott szökének, sem határozott barnának mondani. Innen van, hogy „sem nem szöke, sem nem barna, ez az igaz székely fajta”.

Gyermekekről lévén itten szó, mindjárt kijelentem, hogy a székelynő párhuzam jó anya, ki gyermekét csak-ugyan legnagyobb kincsének tekintli, betegség esetén önfeláldozó odaadással ápolja és veszélyben életével is kész megvédelmezni, megmeníteni; de nem hallgathatom el, hogy beteg gyermekekhez, — ez, úgy látszik, közös nyavalyája a világ összes parasztlányainak és műveletlen nőinek, — csak a legvégső esetben, gyakran már későn, szöktet orvost; előbb kipróbálja szennvedő kisdédén minden háziszert és alkalmazza összes „kománasszonyai” és „nénémasszonyainak” bölcs (?) tanácsait. Ha aztán meghal a gyermek, keservesen elszírálja szíve magzatát, de nem sokára vigasztalja magát: „Az Isten elvette, így volt a legjobb!” Az orvosoktól való ezen idegenkedés is egyik oka a nagy gyermekhalandóságnak még Székelyföldön is, melynek pedig levegője és vize jóságra nézve párhuzam az egész világon. Párok, tani-

tók és általában a művelt osztály sikeresen küzdenek az orvosok mellett és a köznépek az Isten akaratában való megnyugvása ezen tulhajtása ellen, mely tulhajtás szinte azonos a török fatalizmussal.

A felnőtli székely ember rendszeren középterműtű, aczélizimu, fűrgé járású, de van köztük sok magas, szálás egyén is. Arcza többnyire tojásdad, homloka széles, elég domboru, de nem éppen kiáll. Szeméből kisugárzik a nem mindennapi ész és szellem, gyakran a furlang is. A székely leányok között sok a szép, nem ritka a gyönyörű, kinek szépségét megirigyelhetné nem egy nagyvárosi beauté. Leányok és nők szerfölött szeretik a tisztaságot és munkát; ebben való kitarításuk, fáradhatatlanságuk bámulatra ejti az embert: abban nagyobb erejük révén csak a legények és férfiak tesznek tul rajlok. Egybiránt nők és leányok rendszeren osztozkodnak a férfiakkal a legnehezebb munkában is.

Emnek a szép és erőteljes népnek a viselete épp oly egyszerű és igénytelen, mint életmódja és nem mondható festőinek, mint pl. a román vagy kalotaszegi nők kissé czifra ruházata.

A férfiak közönségesen hosszuszaru csiznát viselnek, néha a katonabakkancshoz hasonló cipőt, erdei vagy mezei munkára a könnyű és kényelmes bocskort hordják, melyet lapos szíjuval igen csinosan fűznek a lábra és a lábszár alsó részére. Meziláb nem járnak

Magyar szabású, testhez szoruló nadrágot viselnek, melyhez a gyapjút otthon fonták és szőtték ügyes aszszonyaik posztóvá. Színe rendszeren fehér, de néha szürke is; pirossal, zöld-, kék- vagy feketével van szegélyezve és kizsinorozva, a cipő felett szíjjal megkötve; nadrágtartót a székelő nem visel. Ezt a sujtásos nadrágot hurisnyának nevezik.

A mellény rendszeren fehér vagy feketére festett bárány- vagy juhbőrből készül, izlésesen ki van hímözve, elől vagy oldalvást gomboldódik, de rendszeren el van látva ujjal, nihez a kelme szintén a szorgalmas székely asszony kezéből kerül ki. A kabátot a szintén bárány- vagy juhbőrből csinált, szárközépig érő kozsók, vagy pedig a fekete vagy szürke gyapjuszövetű, szorosab a testhez, álló atllú-alakú, hosszszaru vagy rövidbél zekeujjus helyettesíti. Erre jön minit felöltő vagy pótolja ezt az u. n. zeke vagy cedele. Ez bő, leér egészen a bokáig, és gyakran viselik panyókára vetve.

A zekeposztó szintén otthon készülő fekete vagy feketére festett, majd meg szürke vagy fehér juhgyapjuból. A felálló gallérját még most is oly

színű posztóval borítják, mint a milyen színe volt hajdan a helybeli határőrezrednek. Ez, valamint a még most is használt fekete-sárga zsinór, mely a fél vállra velett zekét tartja, tanujele a székely szívós konzervatívmusának.

Fején hideg időben fekete báránybőr kucsmát hord, mások fekete vagy szürke posztókalapot, nyáron szalma- kalapot is. Guzdag ember számba megy az a székely, kinek két rendbeli viselő öltözete van; azonban a szegény is iparkodik, hogy az egy mindennapi ruháján kívül legyen egy tiszta új vasárnapi öltözete is.

A népviselet ugyan határozottan magyaros, de nagyban különbözik az alfölditől, mely bő és ránczus, míg a székelyé szűk és testhez álló.

A lakarékos jó székely asszony még ma sem veszi a boltból a fehérneműhöz való, hanem maga készíti kender és lenfonalból. A kendert és lent maga termeli, áztatja, tillólja és fonja, aztán megszővi az osztóvátán (szövőszeke) vászonná. Ebből kerül ki a maga és leányai ruházata is, nevezetesen a székelyszöttes szoknya vagy rokoja. A nők hasonló ujjas bundákat viselnek, mint a férfiak, csak hogy az övek még dusabban van elhíntve díszes virághímzéssel; de még élénkebb színezetű ékítményezésüknel is kerülnek a ríktó színeket vagy az értelem nélküli színkeveréket. Egyáltalán nagy az előszeretet a fehér és fekete iránt, mit — leginkább a leányoknál — még csak a piros és veres, ritkábban a kék tarkit. Jellemző felöltőjük a székely nőknélc. A szegényebbek télviz idején szintén zekét vagy nagy kendőt vesznek magukra, a tehetősebbek bundát öltenek.

Lábbeliül a nők is csizmát vagy cipőt, papucsot viselnek, mikor pedig a férfiaknak erdőn, mezőn, réten segítenek, nem vetik meg őket sem a bocskort.

(Folyt. köv.)

Színészet.

Monory Sándor színiigazgató ráczfólt ama, már mindenki által több kevésbbé elhítt bábelémnyre, hogy Csikszerezében jó színtársulat kellő számú publikum hiánya miatt nem tud megélni. Ine az első 12 előadásra szóló bérlet annyira bevált, hogy további öt előadásra újabb bérletet nyitott. Pedig hát az a szerencsétlenség is közbejött, hogy elümt primadonnája helyett kénytelen volt egyik-másik kiválóbb vidéki színésznőt vendégzereplésre meghívni.

A múlt héten Feledy Doriska, azem a héten pedig Cserei Irma, a miskolci színhez rólt primadonnájja segítette ki a bajból a megszorult igazgatót.

Az előadások általában névo sikerülteknek mondhatók. Mindenesetre kívánni való marad fenn, különösen a bemutatás tekintetében. Elhisszük, tudjuk, hogy könnyedség gyorsaság szével szerceptudás tekintetében egy na-

gyobb város színházával, hol egy darabot több ízben is előadnak, nem versenyezhetnek. Az a körülmény, hogy mindannyiukat és másod kell játszani, némelykor közből akadályok miatt a darabot is hirdelen ki kell eszénni, fáradszó, nehéz munka. Lehetetlenység a szerep minden részletét jól tudni, úgy hogy a sugyi csak szükség esetén legyen kisegítő. De mégis mélység, az a közönségek már igen sok és buzgó, hogy a sugyi rigye: a főszerepet a darab szövegét pedig előre hallja. Persze ez a játékok rovására is megy, mert ismét lehetetlen, hogy az illető színész a szereple is bele tudja magát, meg a sugya is feszült figyelemmel hallgasson.

Mindent csak általánosságban mondjak, mert hát a társulatnak vannak igen jó erői, a kik a szereptudásból is ambiciózusak. Hogy ne említsék más, ott van az unyiszor megdicséret Ágotai. Minden szerepében (pedig ugyancsak kiját belé, mert minden zsinórú darabban egyik fő alak az ő), teljes és korrekt alakítást nyújt; szereptudás tekintetében pedig igazán kiváló.

Pünköszt napján szünet került ifj. Bokor Józsefnek „A gyerekek asszony” című műszünetre. Erről az előadásról mindössze annyit tudok megjegyezni a már általánosan elmondottaknál, hogy a szereplők ügyeljenek jelmezükre. Elhanyagolták a költés mint ne hozzának felesleges csafnyukat is szünetre, mert ez még részletesebb a szerep nem tudásról is. Azonkivül rigyiznak arra, hogy egyes szereplők a szokásos műszüneti viselkedést helyett föltűnő erő bársny szokásában ne jelenjenek meg.

Junius 1-én a „Postás fia és hűg” című operettel adták, igen jó sikerrel. Itt is kivált Ágotai, mint Felhő Muki, továbbá Krassnai M. mint Klári.

Junius 2-án kedden szünet került az „Örnagy ur” című bohózat, a főszerepben Ágotai és Krassnai M., hol mindkettő, de különösen Krassnai Mária nagy szeretetre méltó és alapos készültségre valló játékaival tündéltte ki magát.

Junius 3-án szerdán az „Arany kakas” című énekes bohózat került szünetre, melyben a legjobb alakítást kétség kívül Monory Sándor nyújtotta. Úgy látszik, az igazgató ur nemcsak jól megtudja a tyuokát választani de ő maga is kitűnően játszik.

Junius 4-én csütörtökön Cserei Irma rendőrszűz első fellépés alkalmával, a „Nébáns virág” operettel adták. Igen jól sikerült az előadásban különösen kitűntek: Cserei Irma jó és iskolázott kedves hangjával szimpatikus megjelenésével, Ágotai, Rajcsányi, továbbá Szypári Janka mint zárda főnöknő, Keller Antal mint szingagató.

Junius 5-én pénteken Henneguin és Millant 3 felvonásos operettje a „Lili” került szünetre, a ezmszerepben a lehető legkedvesebb alakítással Cserei Imával, azonkivül igen ügyes volt Ágotai és Szypári Janka mint rendesek u. sz. Baróthi Jenő és Rajcsányi István.

H I R E K.

KINEVEZÉS. Wallmann Géza végzettség joghallgató, alkasszerelő lakást Csikvármegye főispánja a múlt napokban nevelte ki költségvetési gyakorlatokká és hivatalos teendő teljesítésére a felsziki járás főszolgabírói hivatalához osztotta be.

HÁZASSÁG. Molnár Lajos székelyudvarhelyi pénzügyigazgató e hó 1-én tartotta esküvőjét asztalcsillag körben Molnár Flóriával, néhai Molnár György, a budapesti nemzeti színház híros tragikusának leányával.

PÜNKRŐSTI BUCSU CSIKSOMLYÓN. Ugy is lehetne nevezni „örzögös vásár Csiksomlyón”, mely a múlt hónap 28., 29., 30. de 31. napján zajlott le a nevezett helyen husz-huszonöt ezer ember részvételével. Évről-évre veszt es a helyi vallásos jellegű, a mi nem tulajdonítható egyének, mint annak a sok vásári komédiának, csapirági népdának, cifra rongyok, ócska kalendáriumok rémos „historiákat” áruló ponyvásoknak, kik mind tovább ugyabb számmal lépik el a szerzetesek temploma mellett széles utcáit. A falai emberének jávására ma már nem vallásos bulgamból megy Pünkösdtör Csiksomlyóra, hanem egyik része kánnál, a másik része részegségeket és még egyéb különleges eszközökkel. Jó volna ezen ideje korán valamit szorgosítani, mert hát az idel és talponlók árulása, ha érhető is, szemlékőpon szem magyarázható meg, miért keljen tisztán vallásos ünnepségekben „hálot” csatlakozni alkalmat adni a ez által azt régi imponzás és komoly jellegűll kiforgatni. Különböző az illő nagyon kedvezőtlen a becsu normális helyfolyásnak. A rendszer évi látogatónak kívül a barmkeresi katólikus iskolák mintogy 120-nem ismét eljűnek és a „Kisnyomló” helyre történi kimerenék alkalmával mindkét alkalommal közvetlen a kimerenót vezet pap után mentek. Ez a legfontosabb és az ott monikre legnagyobb tisztoságot hozó hely a innen van, hogy a jámbor alekiknek azért a helyért majdnem minden évben előtérnek egy pár korosztály és megkülönböztet egy néhány koponyát. Ez alkalmával azonban nagyobb zavar nem történi, csupán a vásári kimerenótól az előadások volt egy kis előbbeségi leoldos, melyet a közélsőre lévő esztendőki ritvil uton pusztaként elintézték. A szombati kimerenót vezette gróf Mikos győ-alfalvi plébános, a vásárnapot Jakab Lajos esikszentmihályi alesopere-plébános. A vásárnap utáni misét pedig Rácz János esikszentmihályi alesopere-plébános tartotta. Ünnepi kezédeket mondották a nagy templomban Krisz József főgimn. tanár, Trifán László szerzetes atya, hint a templom előtti téren, a Szent-János kápolna esztendőkörül P. Tima Dániel és Korodi Dorátl szerzetesek.

ESKÜVŐ. Gogó Sándor helybéli posta segédszolgálatos hó 1-én esküvőt ülték házát csikvármegyei Mihály Katinka kasszaszónak. Sok szerencsét és új frigybe.

AZ IGAZSÁGÚGYI PALOTA. A városunkban emelkedő igazságügyi palota építésére újabb jel, hogy Csikmegye magánjainak igazságsága az igazságügyi palota helyén levő épületek örörést hirdető az örörés határnapján az 1908. évi június 27. napjának délutáni 9 órája törtéti ki a magánjainak igazságadásának a vármegye házban levő hivatali helyiségében, a mikor a régi ügyességi épület, a Gál Endre és Nagy István féle telken levő 3 éves épületek elfogtak adatai, a lerontásnak angustus hó elejéig meg kell történi, hogy azután az építkezés megkezdésében akadály ne legyen.

JÉGESŐ. Somoru csapda érte városunk és még egy néhány kúszg határát pnteken délután. Ugy egy óra tájban iszonyatos morajjal és angusán jött egy hatalmas jégeső, mely elsőbb díj nagyságú jégek hullásával kezdődött a nemeokára sűrűn hullott a majdnem szintén díj nagyságú jég a ez mintegy 10-15 percig tartott. A hatalmas jégeső a kertekben nagyon

erő kárt tett a nagy részben meg esemléttette a szorgalmas gazdaságok nagy megrájtát, de a védsekben is sok kárt tett.

HIVATALI VIZSGÁLAT. Terhovvsky Edla a maradványbelyi kir. ítélőbíróságnak Sándor Balázs elnöki titkár kíséretében folyó hó 1-én városunkba érkezett a kir. ügyvétségi megvizsgálására.

MEGNYILTAK A FÜRDŐK. Ugy a csikvármegyei mint a csikvármegyei fürdők a napokban megnyitatták a forgalomnak teljesen átadták, most csak azed idők lehet, hogy a kúszgés a kellemes fürdőköt élvezhess.

AZ UHI KASZINÓ ÚJ HELYSÉGE. A helybéli Uhi Kaszinó az eddigi épületnek új tulajdonosa kezdte kerülni mint régi helyiségeit kiköszkésztette a létesítésre, addig meg Csikmegye által bírhatalmi építési, azadoktól helyiségei fog építeteni, a Szepes Elek-féle ház emelvény ültet tanyá.

HANGVERSÉNY. E hó 9-án, azaz kedden este a „Kosuth” színház nagyterében Schreyer S. hangverseny, Fodor Leo zongor. a kedvete mellett hangversenyi szándékokkal tartott. Az igen értékes műsor a következő: 1. Brillantes Variations sur air de Beethoven, Schreyer S. 2. Magyar ábránd, Pótkányi J. 3. Velezenci Karnaval, Nikóla Paganini-ll. 4. Az alvaszt szerencse (Cello), Davitvólló. 5. Magyar népdalok, Zandányi L. 1. La Bohème (Oper), Gattore Leoncavalli. 7. Az örök süveg, Beethoven. 8. Beethoven dalok (Frottól vud leld volt), L. v. Beethoven. 9. Tánkdaró egyveleg, Rosenkrantz Bolshoi. 10. I. koronás, Kesztele onto 8 órákor. Anyit előre is jeltöhetjük, hogy a kúszgés kúszgés nagy az értékek. Mitán ostial mérésnek van dolgunk.

A „ZENÉLŐ MAGYARORSZÁG” Idei X. évfolyam 11-ik füzeté jelent ma meg a következő éredek és dívasztó udonásokat hozza előzetéseink. I. Dr. Pótkányi Géza „Hornádtróglvi eadára”. 1. Hornád partján a sílásban. 2. „Virágos kert az én rózsám alaka”, magyar népdalok összeállítta. II. Llnka Camillo „Danubius” indult. III. Wols Vilmos „Zöld lakodalmas tánc” Jüdische Hochzeitsstanz. IV. Morse F. T. „A béka és a gyík”. Der Frosch und die Erdbeche. Idyll. A legkedvesebb songora szememű udonásokat hozza a minden esztendővelnek kiváló fontosságú szemű folyóirat, ugy hogy előzetése az érdemesebb szemű udonásokról a mi az év lefordása alatt megjelenik, havonta kétszer mindenkor 12 oldal tartalommal kapják. Előzetéseit a most folyó II. évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is 6 füzetbe 3 koronával a „Zenélő Magyarország” (Kölnner Ede) szemű kiadóhivatalának VIII. József-kürt 22-24., honnan minden nyomtatásban megjelent szemű legjobban megrendelhető.

Jé tanács. Mindasoknak, kik páseit akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezésük be MAUTHNER ÖDÖN esköz. és kir. udvari megkereskedőből Budapestén a „Szántatéri” vagy a „Margitszigeti” fúmgakverőket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitszigeti oly bámulatra méltó és gyönyörű écsateroírására.

Figyelemre méltó!

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses bizalmához fordulni mostan is ép úgy mind az előtt és kérve becses pártfogásukkal megtisztelni.

Üzletemben minden árut a legelső kézből szerzek be és így mindig a legújabb és legjobb árut árusítok azzal az elvvel, hogy „kevés hason, nagy forgalom” élénkíti az üzletet.

Becsés pártfogásukat kérve, maradok

alázatos tisztelőtel

Székyelhy Sándor,

nő-és férő-é-ut-üzlet, Csikszereida.

(Üzletem a Huter-eszállóval szemben).

397/908. sz.

Arverési hirdelmény.

Alulírt kiküldött bir végrehajtó ezenel közhírrá teszi, hogy a csikszeredai kir törvényeknek 1903 évi 2162. polg. sz végzése folytán Dr. Nagy Béni ügyvéd által képviselt J. B. Mischbacher segésvári czég végrehajtató részére Kánya Póli férj. Szabeni Albertné végruháját szenvedő ellen 381 kor. 99 Mlér követelés a jár erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesétől lefoglalt és 1057 kor. becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbíróság 1903. évi V. 432. sz. végzésével a további eljárás elrendelvétn, annak az alap- és felüllog-laltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán Csikszeredában leendő megtartása határidőül 1903. évi június hó 10-én a. u. 4 órákor kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig házibútorok stb. a legtöbbet tzerének készpénzfizetés mellett, szilkeag eseten becsőron adul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárve-rezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelést megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás ko-rában eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elátsbőgi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban beadták, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulaszták, mert külbáben csak a vételár filő-ségére fognak utaltatni.

Kelt Csikszeredán, 1903. május 15-én.

Keresztes Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

FILÓ KÁROLY-né

temetkezési intézete Csikszeredában.

Ajánlja az előforduló halálosetek alkalmára dusan berendezett raktárát, mindennemű és fajtájú fa- és ércz utánzatu koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorukban és szallagokban, szóval mindennemű cikkekben, mely a temetéshez szükséges.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy unután a legelső gyárakkal léptem összekötésbe, azon helyzetbe vagyok, hogy a legjutányosabb árakban képes vagyok mindent számítani, ugy hogy a versenyképesség felülmulthatatlan, mivel üzletem saját házaiban van, sem bolt lért, sem kiszolgálásért nem fizetek, saját magam szolgálók ki vevőimnek, saját gyászkoocsim van, melyet 50 korona vásárlásnál csekély díjért bocsátok rendelkezéare.

Ravatalozást, díszítést is a legjutányosabban számílok. Segédkezem a hulla szükséges elhelyezésében is.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kész szolgálattal

Filó Károlyné.

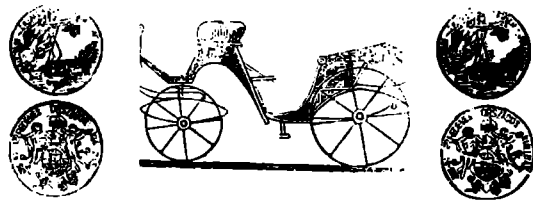
Megérkeztek

Kövér Györgyhöz

a
kerékpárok és felszerelések.

varrógép

Egy teljesen új még nem használt „Vibrating Shuttle“ legújabb rendszerű varrógép mely 170 korona készpénzért volt véve családi használat és házi ipari célokra 20 - 25%-al olcsóbban készpénzért vagy esetleg részletfizetésre eladó. Hol megmondja a kiadóhivatal.

László Lőrincz

kovács,
korokos, nyerges és koosi fényező műhelye
Csikszereda, Vár-utca 230. sz.

Bátor vagyok a nagyrédemű közönség becses figyelmét felhívni

kovács, kerékes, nyerges és koosifényező

műhelyemre, mely már 18 éve, hogy fenn áll a helybeli piacon. Nem tires reklamokkal akarom jó hírnevemet megalapítani hanem utólrhetetlen, mindenigényt kielégítő munkával, elvállalok mindenemű lent jelzett szakmába vőgő munkát valamint javításokat. Hogy minden nemű készítmény hazánkban bármely helyen megálja helyét, a mellett bizonyít ama körülmény, hogy már éremmel két ízben voltam kitüntetve. A mélyen tisztelt közönség pártfogását kérve

László Lőrincz Csikszereda.

A Gyönös és Társa könyvkereskedésébe a napokban érkeztek

olvasók és imakönyvek

nagy választékban, a leggyezye-riübb alaktól a legdíszesebbe-kig. Az árak a lehető legjutányosabbak. Ismét oladóknak nagyobb érkedvozmény. A mgyon esinos kiállításu tárgyak megtekintését ajánljuk a közönség szives figyelmőbe.

Allandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapítatlan
1880.

Alapítatlan
1880.

KÖPF R.

Első butor és kárpitos kivitelű üzlet Brassó kapu-utca 48 sz.

Van szerencsém Csikszzereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kivitelű üzletemre

Allandó és dusan felszerelt butor raktár, Szőnyegek, tükrök és képek a legzelel-
u. m. barok és ó-nemet hálószobák, ebéd- szerűbbtől a legdíszesebb kivittelg ju-
lók, szalon és garco lakás berendezések. tanyos arak mellett.

Kárpitos és díszítő munkák házon kívül is eszközöltetnek.
Butorok csomagolása és szállítása elvállaltatik.

Rendkívül olcsó árak mellett.

Elvett nagy forgalom keres haszon.

Videki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKERESKEDÉS.

MŰVEK, FOLYÓIRATOK
ÉS FALRAGASZOK

KÖRLEVELEK, NYUGTÁK
ÉS ÁRJEGYZÉKEK

ÜZLETI KÖNYVEK

KITŰNŐ FEHER és FOGALMI
PAPÍROK

NAGY VÁLASZTEK
IMAKÖNYVEK OLVASOKBAN

VIDÉKI RENDELÉNYEK A LEGNAGYOBB
PONTOSÁGGAL ESZKÖZÖLTETNEK

GYÖNÖS ÉS TÁRSA, CSIKSZEREDÁBAN.

RAKTÁRON TARTUNK ÖGYVÉDI, LEKÉSZI É.
ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT.

ÜZLETI LEVELEK

ELJEGYZÉSI ÉS ESKÜVŐI
MEGHÍVÓK

NEVKÁRTYÁK

A LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB
LEVELEZŐLAPOK KAPHATÓK

NAGY VÁLASZTEK LEVÉLDORITÉK
ÍRÓSZERKEK, PECSÉTVIASZORBAN

A CSIKSZEREDA KIADÓHIVATALA.

HAZAI IPAR FEJLESZTÉS!

Szíves tudomásul!

Van szerencsém nagybecsű megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a tavaszi és nyári időnyre szóló legfinomabb minőségű valódi

gyapju és kangara

szöveteket beszereztem és ez által abba a kellemes helyzetbe vagyok, hogy nagybecsű megrendelőimet kívánalmuk szerint a legjobban kiszolgálhatom.

Ugy szintén mindennemű férfi-szabó kellékeket eladásra is raktáron tartok.

Tehát mielőtt becses megrendelőimnek eddigi szíves pártfogásukért köszönetet mondanék, egyuttal kérem, hogy irántam tanúsított pártfogásukat a nagyérdemű közönséggel együtt fenntartani szívekedjenek és becses megrendeléseikkel szerencsétlenül méltóztassanak, melyek után vagyok szolgálatukra kész, Csikszeredán, 1903. év márczius hóban

Dóczy János, férfi-szabó,

Rákóczy-utca 358. szám, (Sajátház).

JÓ MUNKÁI!

PONTOS KISZOLGÁLTÁSI!

BECSÜLET ÉS SZORGALOM!

Nyomatott a kiadótulajdonos Gyönös és Társa könyvnyomdájában, Csikszeredában.